

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm VI. Ex transmissâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

hentes, ibid. Francus n. 6. de iudicijs, Gaill l. c. Exemplum habes, si extraneus coram magistratu isto conueniatur super contractu venditionis, ille autem absolute neget se contraxisse, tunc hæc exceptio non subleuat illum, quia hæc causa principaliter in iudicium venit iuxta primam assertionem; si autem excipiat se contraxisse extra territorium, tum Iudex prius examinare debet, vbi contractum fuerit: cum enim hæc loci circumstantia directe non deducatur in iudicium, ideo antequam lis contestetur, seu iudicium incipiat, ea examinari debet, vt appareat, num Iudex ad causam principalem procedere possit, necne. Simile est, si quis aliquem vt clericum conueniat super debito pecuniario, is autem excipiat se clericum non esse. Eadem ratione docent Logici, quod proposita quaestione, an homo risibilis sit, præcognoscendum non sit, quale est subiecti, quia hoc in quaestione versatur, ideoque demonstrari, non præcognosci debet, sed proposita quaestione, cur homo risibilis sit, præcognosci debet qualitas subiecti, quia ea in quaestione supponitur, seu super eâ quaestio fundatur.

CAPITVLVM VI.

Ex transmissâ.

PARAPHRASIS.

Nobilis quidam Rudolphus tres milites Ecclesiæ Trecensi subiectos conuenire voluit coram Episcopo Trecensi super quadam possessione, sed Comes de Capra (seu vt alia lectio habet de Campis) prohibuit militibus sub fidelitatis obligatione, ne super feudali possessione, quam ab ipso haberent, coram Iudice ecclesiastico respondeant; nihilominus Episcopus Trecensis in eosdem tanquam contumaces excommunicationem promulgauit. Quamobrem ipsi Alexandro III. questi sunt. Is rescripsit ad Archiepiscopum Senonensem, vt inprimis milites ab excommunicatione absoluat, deinde iubeat contro-

siam inter milites & nobilem terminari per dominum feudi, sin autem is malitiosè differat, tum ipsemet Archiepiscopus tanquam Papæ delegatus definiat. Hic est verus sensus huius cap. sicuti legi potest in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. part. 47. vbi de potestate iudicum, c. vlt. textus autem capituli nostri vitiatu est, quamobrem Canonistæ variè legunt & intelligunt, suspicor causam errandi inde ortam, quia cum in veteri exemplari scriptum esset Ecclesiæ Tau, aliqui legerunt Tuæ, cum legendum esset Trecensis, nam ita in quibusdam exemplaribus reperiri restatur Alexander, tunc verò omnis sublata est difficultas.

S V M M A R I V M.

Quaestio feudalis inter clericum & laicum à domino feudi cognoscenda est; neq; eo inuito vasallus subicere se potest alieno Iudici, prorogando eius iurisdictionem.

NO T A N D V M I. Vasallus non potest super causâ feudali inuito domino subicere se Iudici alieno, prorogando iurisdictionem eius, sicut nec clericus absque Episcopi sui consensu coram alieno Iudice conueniri potest, c. significasti l. 8. hoc tit.

Pro huius intellecta aduertenda est doctrina Bartoli in l. n. 8. de noui operis nunciatione, quod interdum aliqui præcisè subiecti sint magistratui ratione nudi exercitij iurisdictionis, vt quia in loco domicilium habent, & tales in certâ controuersâ possunt se subicere alteri Iudici sub eodem principatu; interdum verò aliqui strictius subiecti sunt iurisdictioni propter specialem obedientiam, quam alteri veluti domino aut Prælati suo debent, quomodo Vasalli obligantur domino in pertinentibus ad feudum. Clerici præsertim beneficiari Episcopo suo, multò magis religiosi Prælati suo, & tales personæ non possunt se iurisdictioni alienæ subicere sine consensu proprii Iudicis.

NO T A N D V M II. Propter negligentiam vel malitiosam dilationem iudicis secularis

laris deuoluitur iurisdiclio ad Iudicem ecclesiasticum. c. licet, 10. hoc tit.

CAPITVLVM VII.

Verum.

PARAPHRASIS.

Cum cuiusdam Ecclesie Præpositus prædia quædam feudalia obtineret, circa ea lis orta fuit, & dubitabatur, coram quo Iudice agitanda esset. Respondit Alexander III. si feuda illa ad Ecclesiam pertineant, quod Episcopus, postquam consecratus fuerit, cognoscere debeat, alioquin imperiali iudicio causa relinquatur.

S V M M A R I V M.

1. *Causa feudalis coram immediato Domino feudi cognosci debet.*
2. *Si feudum est merè ecclesiasticum, & Prælatus ecclesie, v.g. Episcopus negligat administrare iustitiam, ad eius superiorem Archiepiscopum, vel Papam recurrendum est. Si autem feudum non est merè ecclesiasticum, sed originaliter seculare, Imperator supplebit negligentiam Episcopi.*
3. *Si feudum non est patrimoniale seu paternum, sed Ecclesie, ob crimen Prælati non amittitur, sed Prælatus priuari potest in tempus vite sue perceptione fructuum omnium, si ad mensam eius spectat, vel partis competentis, si ad mensam Prælati & Capituli pertinet, & Capitulum delicti particeps non fuit.*
4. *Si feudum alicuius clericici patrimoniale seu proprium sit, eo priuari potest ob crimen, v.g. prodicionis, parricidij, &c.*
5. *Clericus habens feudum à laico, censetur ut laicus; & potest à domino feudi ad tribunal vocari, & ob crimen, ut alij vasalli, puniri.*
6. *Quæstio feudalis ad ecclesiam pertinens orta, vacante sede episcopali, cognosci à Capitulo non potest, sed expectari de-*

bet, dum nouus Episcopus consecratur, nisi feudum communiter ad Episcopum & Capitulum pertineat.

NOTANDVM I. Si quis litem habet cum vasallo circa bona eius feudalia, tunc attendendum est, qui eius dominus immediatus sit, coram eo enim causa feudalis cognosci debet, ut dixi in c. ceterum, 5. de iudicijs. Quamobrem respondit Papa hic, ad Episcopum pertinere causæ feudalis cognitionem, si Præpositus feudum habeat in causâ cathedrali; sin verò non ab Ecclesiâ, sed ab Imperatore immediate accepit, tum ad imperatorium tribunal litem deferendam esse.

Sed quid si feudum ecclesiasticum quidem sit, sed Prælatus Ecclesie videlicet Episcopus negligat iustitiam administrare, quis supplebit negligentiam eius? Resp. cum Antonio hic & Alexandro n. 10. distinguendum esse, num feudum sit merè Ecclesiasticum, non acceptum à domino laico; hoc casu ad Superiorem Episcopi recurri debet, videlicet Archiepiscopum, ut compellat Episcopum; vel ad Papam, ut Episcopi negligentiam suppleat. An verò non sit feudum merè Ecclesiasticum, sed originaliter seculare, quia v.g. ab Imperatore datum est Ecclesie, ab Ecclesia autem subfeudatio facta Præposito; hoc casu Imperator supplebit negligentiam Episcopi circa causas feudales.

QUÆRUNT hic I. Si Episcopus aliusue Præpositus crimen committat, ob quod secundum leges feudorum puniendus, aut feudo priuandus sit, quod à domino seculari v.g. Imperatore habet, num is de hoc crimine cognoscere, pœnâque inferre possit.

Resp. & **D**ico I. Si feudum non sit patrimoniale seu paternum, sed Ecclesie, tum certum est, quod ob crimen Prælati non amittitur, quia delictum personæ non debet in Ecclesie detrimentum redundare, regula 76. in 6. nihilominus Prælatus priuari potest in tempus vitæ suæ fructuum perceptione, vel omnium, si feudum ad mensam eius spectat, vel partis competentis, si communiter ad men-